

Vitezovi se vraćaju u Golubac

Arhitekta Marija Jovin o rekonstrukciji čuvene tvrđave: Neke od kula biće pretvorene u vidikovce, a u delu tvrđave biće smešten budući muzej grada

PRVI put u svojoj istoriji, posle gotovo sedam stotina godina biće obnovljena tvrđava Golubac.

Rekonstrukcija će se odvijati u okviru *međunarodnog projekta „Put kulture - Tvrđave na Dunavu“*, koji povezuje sedam dunavskih tvrđava u jedinstvenu celinu. Samo za Golubac iz IPA fondova Evropske unije obezbeđeno je 6,5 miliona.

RIBARSKO SELO

POSTOJI još jedan spremljeni projekat za Golubac, koji je, takođe, uradila Marija Jovin. Odnosi se na izgradnju ribarskog sela, u blizini tvrđave, na mestu koje se zove Donja marina. Zamisljena je izgradnja saobraćajnica, obaloutvrde, objekata za smeštaj gostiju, ribljeg restorana, prodavnica i marine za čamce i mala plovila. To bi koštalo 40 miliona dinara.

Idejni projekat uradila je arhitekta Marija Jovin, stručni konsultanti su njen kolega Siniša Temerinski i arheolog dr Miomir Korać. Obnova će trajati tri godine.

Golubačka tvrđava je jedna od najmarkantnijih i najbolje očuvanih srednjovekovnih tvrđava na teritoriji naše zemlje. Može biti prezentovana na pravi način, u službi turističke ponude - kaže Marija Jovin. Idejnim projektom su obuhvaćeni zaštita spomeničke celine utvrđenja, zaštita poznatih i nepoznatih arheoloških objekata na prostoru podgrađa i rekonstrukcija prirodnog ambijenta. Novi sadržaji koji se predviđaju za prijem turista su locirani na mestima

koja su najviše devastirana, dok se zone gde se očekuju arheološki nalazi čuvaju za arheološki park.

Golubačka tvrđava podignuta je na desnoj obali Dunava, na ulazu u nacionalni park „Đerdap“. Nalazi se na strmom i isturenom rtu, kod kojeg se Dunav naglo sužava u najveću evropsku klisuru. Sastoji se od deset kula, međusobno povezanih bedemima visine do 25 metara, sa dotrajalom drvenom konstrukcijom. Pet kula pripadaju prvoj, najstarijoj izgradnji tvrđave, dok su ostale dodate kasnije. U donjem delu grada vidljivi su ostaci nekadašnje palate, a uzvodno su Turci dodali nisku osmostranu kulu kako bi zaštitili grad sa zapadne strane i obezbedili pristanište.

Prilikom izgradnje Đerdapske magistrale, kroz tvrđavu je probijen put. Tada je uništena glavna kapija, do koje se stizalo preko mosta, jer se ispred utvrđenja nalazio vodeni rov. Saobraćajnica prolazi kroz zaštićeni prirodni prostor, ali i veoma grubo kroz tvrđavu narušavajući njene bedeme. Zato je pre početka rekonstrukcije, planirana izgradnja obilaznice.

Neke od kula biće pretvorene u vidikovce, dok će u jednom delu tvrđave biti smešten budući muzej grada Golupca, sa više od 100 arheoloških eksponata iskopanih na ovoj lokaciji - kaže Marija Jovin. Na obližnjem kamenolomu, koji je danas negostoljubiv i opasan zbog odrona kamena, biće izgrađen veliki amfiteatar, pored koga će se nalaziti slikarski i keramičarski ateljei. Planira se i podizanje apartmanskog naselja, koje će se svojom arhitekturom uklopiti u postojeći ambijent.

PRISTANIŠTE

PRIČA kaže da je, u starim vremenima, na najužem delu Đerdapske klisure bio razapet lanac, koji je sprečavao prolazak brodova - osim, naravno, onih koji su bili voljni da plate. - I danas turisti obilaze Golubac sa vode - objašnjava sagovornica. - Veliki i mali turistički brodovi obično zastanu, da turisti fotografišu tvrđavu i zatim odlaze dalje jer nema uslova za pristajanje. Projektom je zamišljena i izgradnja pristaništa za brodove, sa svim pratećim sadržajima.

Planirano je da u kulama u nižim zonama tvrđave budu sadržaji do kojih mogu da dođu svi posetioци, a na višim kotama biće pretežno vidikovci i specifični sadržaji namenjeni mlađima i sportistima. Tuneli koji postoje u utvrđenju će nakon isključenja saobraćaja postati klub restorani i u njima će ponuda biti posebno osmišljena. U delu između Vizitorskog centra i tvrđave nalaziće se bazen sa filtriranim dunavskom vodom, a uz obalu prostor za vodene sportove, velika poljana za male sportove ili viteške turnire. Na padini obrasloj drvećem, koja je okrenuta ka Dunavu, biće izgrađeno devet drvenih apartmana, projektovanih u duhu drevne tradicionalne arhitekture.

Prvi put grad Golubac se pominje u jednoj ugarskoj povelji 1335. godine. Veruje se da je osnovan dosta ranije, ali je danas nemoguće utvrditi kada je to bilo, niti ko su bili graditelji. Nekada je to bila tako važna tvrđava da je opsedutoj posadi u pomoć priticao jedan sultan, a da se njegovim osvajanjem bavio jedan kralj sa svitom čuvenih vitezova. Burnu istoriju karakterišu i česte promene vlasti, jer je Golubac bio granična tvrđava prema Ugarskoj.